

## Huvudman

Vidarskolan AB (svb)  
Organisationsnummer: 556657-8307  
styrelsen@waldorfostersund.se

## Ärendet

Tillsyn av Östersunds Waldorfskola i Östersunds kommun

---

## Beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vidarskolan AB (svb) att senast **den 7 november 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande områdena undervisning utifrån läroplanen och garanterad undervisningstid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

### Vidarskolan AB (svb) ska vidta följande åtgärder

#### Undervisning utifrån läroplanen

1. Se till att eleverna i lågstadiet ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik genom att undervisningen behandlar kunskap om och användning av digitala verktyg utifrån läroplanen och de aktuella ämnenas kursplaner (förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] med bilaga [Lgr11], 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi,

5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

### Garanterad undervisningstid

2. Se till att varje elev får sin garanterade undervisningstid, vilket innebär en total undervisningstid på minst 6 890 timmar i grundskolan, varav 680 timmar i svenska under lågstadiet. Undervisningstiden ska fördelas mellan årskurserna utifrån den stadieindelade timplanen (10 kap. 5 § skollagen; 9 kap. 4 § och bilaga 1 till skolförordningen [2011:185]).

## Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

## Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av utbildningen på waldorfskolor inlett en tillsyn av Östersunds Waldorfskola i Östersunds kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Östersunds Waldorfskola följer gällande bestämmelser om undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt rast- och lektionsobservationer den 15, 16, 17 och 21 februari 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans kvalitetsrapport, sammanställningar efter genomförda nationella kartläggningsmaterial i förskoleklassen samt nationella bedömningsstöd i årskurs 1, skolans plan mot kränkande behandling, skolans ordningsregler, inkomna kränkingsanmälningar, elevscheman, morgonperiodsschema och skolans timplan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

## Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder.

## Föreläggande

### Undervisning utifrån läroplanen

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med lärare som undervisar i lågstadiet och med elever i årskurs 3 framkommer att eleverna i mycket begränsad omfattning har tillgång digitala verktyg i sitt lärande. Elever och lärare berättar i intervju att eleverna har använt digitala verktyg vid ett tillfälle då eleverna fick skriva ner skolans ordningsregler. Förutom detta tillfälle har lärare sökt fakta åt eleverna vid ett fåtal tillfällen. Vid Skolinspektionens observationer iaktogs inte heller digitala verktyg i undervisningen på lågstadiet. Vidare framkommer det i intervjuer med rektorn att digitala verktyg är något som inte är en central del av undervisningen i lågstadiet, utan att skolans plan är att eleverna vid ett fåtal tillfällen får prova på att använda digitala verktyg. I intervju med rektorn framgår att skolan har en muntlig plan för digitala verktyg men att tillämpning av digitala verktyg i undervisningen ändå är ett utvecklingsområde på skolan.

#### Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (1 kap. 11 § skollagen). I skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta (10 kap. 4 § skollagen). För varje ämne finns en kursplan (10 kap. 8 § skollagen). Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (Lgr 11, 5 Kursplaner).

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information (Lgr11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag). Vidare framgår av läroplanen att läraren ska organisera arbetet så att eleven får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Av kursplanerna i flera ämnen framgår hur elever ska få kunskap om och använda digitala verktyg i årskurserna 1-3 (Lgr 11, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Av kursplanerna i ämnena bild, biologi, fysik, kemi och svenska framgår exempelvis följande.

I ämnet bild ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg samt med olika material. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram (Lgr11, 5.1 Bild).

I de naturorienterande ämnena ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att söka svar på frågor med hjälp av systematiska undersökningar. Som en del av systematiska undersökningar ska eleverna, genom praktiskt undersökande arbete, ges möjlighet att utveckla färdigheter i att hantera såväl digitala verktyg som annan utrustning. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer, såväl med som utan digitala verktyg (Lgr 11, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik och 5.11 Kemi).

I ämnet svenska framgår att eleverna ska ges möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla handstil och att skriva med digitala verktyg samt informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet (Lgr11, 5.18 Svenska).

### Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Östersunds Waldorfskola inte uppfyller läroplanens krav när det gäller att ge eleverna i lågstadiet möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. Av läroplanen framgår att digitala verktyg ska användas i utbildningen i grundskolans alla stadier. Av det centrala innehållet som gäller för årskurserna 1-3 framgår att inslag av digitala verktyg ska ingå i elva ämnen. Av utredningen framgår att skolan i mycket begränsad omfattning använder digitala verktyg i lågstadiet. Skolan organiserar och genomför därmed inte arbetet så att eleverna får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutvecklingen. Eleverna på lågstadiet ges därmed inte förutsättningar att utveckla en digital kompetens.

### Garanterad undervisningstid

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans timplan och i intervju med rektorn framgår att eleverna i lågstadiet läser för få timmar i svenska och att rektorn är medveten om detta. Den timplan som gäller på skolan för läsåret 2021/22 innehåller 669 timmar i ämnet svenska för årskurserna 1-3. Den nationella timplanen föreskriver minst 680 timmar i svenska i dessa årskurser. Rektorn uppger att skolan försöker hitta lösningar för hur under-

visningen i svenska på lågstadiet ska organiseras så att timplanen motsvarar författningarnas krav. Rektorn kan dock inte precisera när skolans timplan för ämnet svenska i lågstadiet kommer att vara korrigerad så att eleverna får den garanterade undervisningstiden.

### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen).

Av timplanen för grundskolan framgår hur undervisningstiden i ämnena ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. Av timplanen framgår vidare att undervisningstiden i svenska eller svenska som andraspråk är 680 timmar under lågstadiet. Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minskas (bilaga 1 skolförordningen).

Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3 och 4 4 §§ skolförordningen).

### Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Östersunds Waldorfskola inte får den garanterade undervisningstiden som de har rätt till i ämnet svenska under lågstadiet. Av utredningen framgår att eleverna, enligt skolans timplan, bara får 669 timmars undervisningstid i svenska under lågstadiet. Av timplanen för grundskolan framgår att eleverna har rätt till 680 timmars undervisningstid i svenska under lågstadiet. En skola har möjlighet att minska undervisningstiden med 20 procent per ämne och stadium till förmån för skolans val som även kan utgöras av ett lokalt tillval. Det är däremot inte tillåtet att minska antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

### Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Vidarskolan AB (svb) verksamhet vid Östersunds Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning utifrån läroplanen och garanterad undervisningstid. Det finns därför skäl att förelägga Vidarskolan AB (svb) att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## Områden utan konstaterade brister

### Tidiga stödinsatser

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation kring tidiga stödinsatser.

#### Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Vidare framgår att det görs en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav för årskurs 1 eller 3 som ska uppnås. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de kunskapskrav som anges där ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar (5 §) eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (7 §). Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 § (3 kap. 4 § skollagen).

#### Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

### Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer.

#### Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Vidarskolan AB (svb) brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen ska bedrivas utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ärendet avslutas i denna del.

### **Trygghet**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn, genomfört rast- och lektionsobservationer samt tagit del av skolans ordningsregler.

#### **Rättslig reglering**

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

### **Kränkande behandling**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

#### **Rättslig reglering**

Av skollagen följer att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Joakim Öberg.

Utredaren Magnus Ledman har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Hilda Vidmark och Hanna Kindén medverkat.